

Pædagogiske lærerplaner.

Den 1. august 2004, blev der vedtaget ved lov, at alle kommunale og selvejende institutioner skal udarbejde en læreplan for de 0-6 årige indeholdende følgende temaet:

- Personlig udvikling
- Sociale kompetencer
- Sprog
- Krop og bevægelse
- Naturen og naturfænomener
- Kulturelle udtryksformer og værdier

Læreplanen skal ses som et dagligt pædagogisk redskab. Et redskab for synliggørelsen af praksis overfor forældre og politikere, Vi skal i den pædagogiske læreplan, ud fra de seks temaer, beskrive mål for læring, aktiviteter og pædagogiske metoder. Eller som der står i lovteksten:

"...læringsmålene er fælles overordnede mål for, hvilke kompetencer den pædagogiske læreproces i dagtilbuddet skal lede frem til..."

Ophold i vores dagtilbud skal bidrage til, at børns læring understøttes. Vi skal støtte, lede og udfordre børns læring, som børnene er medskabere af. Læringen sker både gennem spontane oplevelser og leg, samt ved at den voksne skaber eller understøtter situationer, der giver børnene mulighed for fornyelser, fordybelse, forandring og erfaring.

Vi skal sikre at der i vores dagtilbud bliver sat fokus på barnets potentialer og kompetencer for at ruste det enkelte barn til at begå sig i livet. I tilrettelæggelsen af læringsmiljøer skal der tages hensyn til børnenes forskellige forudsætninger. Læringen i dagtilbuddet skal bidrage til at sikre harmonisk overgang til fritidsliv og skolen.

Børn med særlige behov.

I læreplanen skal det endvidere fremgå, hvilke overvejelser om læringsmål, metoder og aktiviteter, der er i forhold til børn med særlige behov.

Det betyder at vi skal lave individuel handleplan for børn med særlige behov.

Vi definerer børn med særlige behov som børn der:

- Har sprog vanskeligheder
- Har motoriske vanskeligheder
- Har adfærdsvanskeligheder
- Har følelsesvanskeligheder
- Har udviklingsvanskeligheder
- Kommer fra belastede hjem

Ikke alle børn fødes med lige muligheder, men alle børn skal understøttes i deres udvikling på forskellige niveauer. Forudsætningen for at børn får lige muligheder i institutionerne er, at de behandles forskelligt og altid med udgangspunkt i det enkelte barn. Børn med særlige behov skal have mulighed for læring som alle andre børn, men der skal tages afsæt i temaerne på individuelt niveau. Der beskrives klare mål og metoder for arbejdet med det enkelte barn, så det er muligt at følge resultatet af indsatsen.

For at støtte mest muligt op om det enkelte barns udvikling har vi følgende samarbejdspartnere:

- PPA- Pædagogisk psykologisk afdeling
- Talepædagog
- Ergoterapeut
- Socialforvaltningen

Dokumentation.

Vi skal løbende dokumentere hvordan vi følger op på, om den pædagogiske læreproces leder frem mod de opstillede mål i læreplanen. Det vil vi gøre bl.a. ved:

- Tage billeder, videoer af ture og aktiviteter mv. (vi har bl.a. iPads)
- Lave personlige mapper med børnenes tegninger m.m.
- Skrive ugetavle
- Føre logbog over aktiviteter/temaer
- Beskrivelse af det enkelte barns udvikling til bl.a. den årlige forældresamtale
- Ophæng og udstilling af børnenes arbejde
- Diverse oplæg på forældremøder

Evaluering.

Personalegruppen skal procesevaluere. Vi skal løbende evaluere om aktiviteter osv. der udspiller sig i Børnehuset hænger sammen med indholdet i læreplanen samt om målene er blevet opfyldt.

Forældrebestyrelsen skal godkende den færdige læreplan og årligt foretage en resultatorienteret evaluering. Det vil sige har vi nået de mål vi har sat os?

De 6 temaer:

Personlig udvikling:

Det er i det sociale fællesskab, at børn udvikler deres personlighed. Vi skal give børnene mulighed for at blive set, holdt af og værdsat som en del af et fællesskab, der gør verden sjov og spændende. De skal lære at håndtere modstand, frustrationer, konkurrence og kærlighed.

En alsidig personlighedsudvikling kræver ansvarlige voksne, der lytter og går i børnehøjde for at forstå og følge børns måder at se verden på.

Sociale kompetencer:

At kunne udtrykke egne følelser og behov, men også at kunne leve sig ind i andres følelser og forstå det de udtrykker, er en meget væsentlig social kompetence.

Børn lærer at sætte grænser for sig selv og sige til og fra. De skal opleve at have indflydelse på deres hverdagsliv ved at foretage valg og argumentere for deres meninger. De skal opleve at indgå i relationer, hvor alle er parate til at vise ansvar og løse konflikter. Ved at give børnene mulighed for at lege og løse opgaver sammen med andre, udvikles deres sociale kompetencer. Det er vigtigt at støtte børn i at danne venskaber og indgå i grupper, hvor de oplever omsorg og respekt og lærer at give og modtage.

Sprog:

Sprog er et redskab til at forstå sig selv og andre. Behersker man sproget, kan man udtrykke sine meninger, følelser og behov – og derigennem handle.

Kan man kommunikere rigtigt og nuanceret – med ord, mimik og krop – kan man lettere forstå og skabe kontakt til andre. Hos os skal børnene lære at indgå i samtaler med andre børn og voksne, hvor der både tales og lyttes, stilles spørgsmål og svares og planlægge handlinger i fællesskab.

Det er vigtigt, at børn får mulighed for at prøve forskellige udtryksformer som eksempel digte, rim og remser. Det er vigtigt, at blive støttet i at udvikle ordforråd og interesse for det skrevne sprog. Eksempelvis gennem de større børns "legeskrivning" eller de mindre børns "højtlesning" af kendte billedbøger.

Sproget giver mulighed for at forstå og få viden om omverden. Derfor skal børn støttes i at sætte ord og begreber på det, der foregår i dagligdagen. De skal lære at anvende sproget til at løse problemer med, til at regulere deres egen og andres adfærd og dermed til at ændre og mestre en situation for sig selv og gruppen. De skal også lære at bruge sproget, så det passer i forskellige situationer.

Krop og bevægelse:

Børn er ikke kun hoved, men i høj grad krop. De er tilstede i verden gennem kroppen, og det er vigtigt, at børnene oplever glæde ved at bruge kroppen i fri leg og også mere tilrettelagte fysiske udfordringer.

Det er også væsentligt de befinder sig i et miljø der lægger vægt på aktiv livsstil, hygiejne og god ernæring.

Kroppen er ikke bare et fysisk redskab, men en måde at sanse og kommunikere med verden på. I kroppen lagres erfaringer, følelser og viden. Og derfor skal børnene støttes i at udforske, nyde og forstå det fysiske miljø, naturen og kulturen. Alle sanser skal stimuleres gennem brug af forskellige materialer og redskaber. Det er vigtigt, at børn får erfaring med forskellige former for kropslig nærhed og tryghed, men også at de lærer at forstå og respektere egne og andres kropslige reaktioner, grænser og integritet. Er man tryk ved sin krop og kender dens styrke og muligheder har man et godt fundament at erobre verden ud fra.

Naturen og naturfænomener:

Naturen er grundlaget for vores liv, og naturoplevelser i barndommen sætter spor langt ind i det voksne liv. Oplevelser i naturen udvikler børn følelsesmæssigt, mentalt og fysisk. Derfor skal børn have mulighed for at opleve glæden ved at være i naturen på forskellige årstider og de skal udvikle respekt for natur og miljø. De skal lære at nyde og bruge naturen som en kilde til glæde og energiopladning, indsigter og teknik.

I sidste ende giver naturen en forståelse af verden og barnets egen placering i den.

Kulturelle udtryksformer og værdier:

Kultur er en måde at forstå sig selv og verden på. I kunsten og de kulturelle udtryksformer møder vi fortolkninger af vores eksistens. Jo flere kulturelle udtryk børn møder, jo bredere bliver deres syn på verden, andre mennesker og på sig selv.

SOCIAL KOMPETENCE:		
MÅL	RAMMER:	HVAD GØR VI:
<p>1.</p> <p>Barnet skal opleve at høre til</p> <p>Barnet skal føle sig veltilpas</p>	<p>Barnet har en følelse af at være en vigtig del af fællesskabet</p> <p>Personalet viser positivt lederskab.</p> <p>Et godt psykisk og fysisk arbejdsmiljø/børnemiljø.</p> <p>Indretningen i huset giver mulighed for forskellige lege/aktiviteter. Vi har små rum, huletæpper og større arealer til fysisk udfoldelse.</p> <p>Barnet skal føle et medansvar for fællesskabet.</p>	<p>Ved handling og ord giver vi udtryk for at barnet er en vigtig del af fællesskabet. Handling: Ex: Vi venter med rundkreds og spising mm til alle er samlet. Vi venter og lytter og hjælper hinanden.</p> <p>Ord: Ex "Det var godt du kom, vi har brug for dig så vi kan bygge banen færdig".- På ture. Ex: "Godt du er med til at vise vej til hulen"</p> <p>Vi viser vi respekter barnets meninger og lader barnet være medbestemmende inden for enkle rammer, vi mener barnet kan håndtere.</p> <p>Vores udgangspunkt er, at barnet trives, føler tryghed og har tillid til børn og voksne.</p> <p>Det skal inddrages i de demokratiske beslutningsprocesser: Ex "smør selv dage", aktiviteter i rundkredse og ture mm.</p> <p>Vi skal støtte børnene i at kunne lytte til andre, indgå i samspil med andre, vise omsorg og forståelse, give plads og øve sig i at gå på kompromis.</p> <p>Vi skal som voksne – tydeligt- med ord og kropssprog vise, at vi tager afstand fra mobning, drillerier, synlig og usynlig udskilning.</p>

Mål:	Rammer:	Hvad gør vi:
<p>2.</p> <p>Barnet skal inddrages og opmuntres til at være aktiv deltager i fælleskabet samt lære at samarbejde og respektere andre.</p>	<p>Barnet skal tilbydes samarbejdsfremmende aktiviteter.</p> <p>Vi skal gøre børnene bekendt med normer for at omgås andre.</p>	<p>Vi arrangerer og støtter aktiviteter der styrker fælleskabet. Ex i samlinger, faste ture, fælles arrangementer, skolebørns overgang, fødselsdage mm.</p> <p>Vi lærer a børnene at samarbejde bl.a. ud fra praktiske gøremål og lege. Fx frugtavlning, borddækning, smør slev dage, oprydning, vente på tur, dele, hjælpe og trøste.</p> <p>Fx implementering af Trin for Trin der giver systematisk læring af sociale kompetencer.</p> <p>Vi er bevidste om, at vi som rollemodeller bruger Trin for Trins læring i samværet med barnet. Fx lærer barnet at håndtere konflikter og give udtryk for egne meninger, følelser samt at kunne respektere andres.</p>
<p>3.</p> <p>Barnet har jævnaldrende venner og kammerater der er vigtigt.</p>	<p>Vi støtter børnene i at danne venskaber.</p> <p>Vi skaber rum for fællesskaber.</p>	<p>Vi har aldersopdelte grupper og aktiviteter.</p> <p>Vi sætter ord på når vi ser venskaber dannes, både overfor børn og forældre. Barnet kan fx besøge en ven ved spisning. På ture kan barnet gå med "bedstevennen" i hånden. Osv.</p> <p>Vi opmuntrer og hjælper barnet med at indgå i relationer med andre børn ved ex. at igangsætte lege og aktiviteter samt skabe kontakt børnene imellem.</p>

SPROG		
<p>MÅL:</p> <p>1.</p> <p>Barnets sprog skal udvikles i hverdagens aktiviteter og samvær, og børnene udfordres til sproglig kreativitet.</p>	<p>RAMMER:</p> <p>Den voksne skal være bevidst om sprogets vigtighed for barnets udviklingsområder og være aktiv kommunikerende. Vi understøtter det talte sprog med kropssprog og mimik.</p> <p>Vi har et bredt udvalg af højt-læsningsbøger, rim og remser, samt bøger med dialogisk læsning.</p> <p>Vi skal skabe rum for barnets sproglige udvikling fx ved leg, rollespil og samtale. Vi skal virke inspirerende i vores daglige samvær med børnene, og gribe deres ideer.</p>	<p>HVAD GØR VI:</p> <p>Vi sætter ord på børnenes følelser/sindsstemninger. Vi hjælper med at lære konfliktløsning via dialog og sætte sig i hinandens sted. Vi vil lytte til børnene og udfordre til selv at give udtryk for deres følelser, tanker og egne meninger.</p> <p>Vi skal bruge sproget gennem samtaler, sange, fortællinger, oplæsning, aktiviteter, rim og remser og spil. Vi taler om hverdagens rutiner som oprydning, måltider og hvad skal vi have på ud at lege m.m.</p> <p>Vi skal give børnene mulighed for at komme til orde og sætte ord på det de oplever i hverdagen. Vi læser historier de kan genfortælle, lytter til musik, laver selv musik- og sanglege.</p> <p>Årets gang, med højtider og traditioner, understøttes af fortællinger og fakta. Under de forskellige temaer, introducerer vi nye ord og begreber.</p>

MÅL:	RAMMER:	HVAD GØR VI:
<p>3.</p> <p>Børnene skal støttes i at udvikle deres nysgerrighed for tegn og symboler og have adgang til forskellige kommunikationsmidler.</p>	<p>Den voksne skal fremstå som rollemodel for børnene og tale et ordentligt og nuanceret sprog.</p> <p>Vi skal have alderssvarende legetøj, bøger og spil.</p> <p>Vi har flere iPads, både til tur og hjemmebrug.</p> <p>Vi skal have navne og symboler på mange ting i børnehaven, fx garderober, tavler, skuffer, spiseplads osv.</p> <p>Vi skal skabe et miljø der styrker skriftsproget, med let adgang til relevante spil og tegne/skrive materialer.</p>	<p>Vi støtter børnene i den daglige omgangstone og udtrykker hvordan vi forventer man taler til hinanden. Fx at sige goddag og farvel eller sige "det bryder jeg mig ikke om" i stedet for "ad det smager ulækkert".</p> <p>Vi bruger iPad til at søge svar på spørgsmål, følge børnenes ideer og se filmklip og billeder fra ture og dagligdag for at understøtte dialogen mellem børn og voksne.</p> <p>Vi kan fx også bruge iPad til at lære en melodi på nye sange.</p> <p>Vi spiller, tæller, leger med farver og former. Vi støtter børnenes interesse i det skrevne sprog.</p> <p>Vi benævner tegn og symboler vi støder på i hverdagen, i børnehaven og på ture. Fx skilte på virksomheder og vejnavne.</p>

KULTURELLE UDTRYKS- FORMER OG VÆRDIER		
<p>MÅL:</p> <p>1.</p> <p>Barnet skal møde voksne der formidler kultur og støtter dem i at afprøve forskellige udtryksformer.</p>	<p>RAMMER:</p> <p>Der skal gives rum til forskellige oplevelser og aktiviteter</p> <p>Tilgængelige materialer; både konkret til kreative ting, samt IPad, hvor vi kan søge svar på spørgsmål og hente inspiration, skrive skilte, høre melodier og meget mere.</p>	<p>HVAD GØR VI:</p> <p>Vi tager ture i vores nærmiljø, hvor vi fx besøger bibliotek, plejehjem, virksomheder, legeplads og kirkegård. Vi har faste udflugtsmål i naturen, som har navne vi kender, vi tager til fødselsdag i hjemmene, til havn, skov og strand og samler gerne naturens pynt.</p> <p>Vi viser børnene forskellige steder og traditioner, der fortæller om samfundets traditioner og virke. Fx kan vi gå gennem kirkegården og herefter få en snak om liv og død, familie og kirkens funktion i samfundet.</p> <p>Vi lærer forskellige lege, læser historier og fakta omkring højtider og traditioner (jul, Sct. Hans, påske, fastelavn.....)</p> <p>Vi synger og spiller på instrumenter, klæder os ud, spiller dukketeater og små rollespil og cirkusnumre.</p> <p>Vi gør brug af mange forskellige materialer til at udtrykke os med: maling, ler, perler, træ, fjer, papir, papruller og farver i forskellige afskygninger.</p>

<p>BARNETS ALSIDIGE PERSONLIGHEDSUDVIKLING</p> <p>MÅL:</p> <p>1.</p> <p>Barnet skal føle sig værdsat, holdt af og passet på.</p> <p>2.</p> <p>Barnet skal udvikle selvstændighed og selvværd</p> <p>3.</p> <p>Barnet skal opleve at det er en værdifuld medskab af det sociale og kulturelle fællesskab.</p>	<p>RAMMER:</p> <p>Der er synlige og engagerede voksne tilstede</p> <p>Her skal gives plads til forskellige personligheder, hvert barn skal værdsættes som den man er.</p> <p>.</p> <p>Barnet er en del af hele børnehaven, samtidigt med at det er tilknyttet forskellige grupper (musikhold, folkedans, piger, grøn garderobe osv.)</p>	<p>HVAD GØR VI:</p> <p>Vi giver barnet en god modtagelse i børnehaven, viser vi er glade for at se den enkelte og give plads til at deltage i forskellige aktiviteter. Vi sikrer os at barnet ved "vi er der" og vil hjælpe når der er brug for det.</p> <p>Vi skal anerkende og acceptere barnet som den person det er, med de forskellige vaner og familiekulturer de kommer med. Vi skal lytte til det enkelte barn og tage dets synspunkter alvorligt.</p> <p>Vi vil lade børnene klare så mange ting det kan selv, under hensyntagen til alder og udvikling. Vi vil udfordre og opmuntre, så børnene får et "kærligt puf", roser når de forsøger/det lykkes at lære noget nyt.</p> <p>Vi medtænker de 3 læringsrum, dvs. vi veksler mellem aktiviteter som de voksne sætter i gang og børneskabte aktiviteter.</p> <p>Fx: fri leg, samlinger, ture, temaer, projekter. Indhold kan være alt fra klippe-klistre til drama og opdelingen af børnene varierer meget i små og store grupper.</p> <p>Børnene hjælper til fx med at dække bord, bagning og oprydning. Vi rækker hinanden mad og drikke og med at finde ting der er blevet væk.</p>
--	---	--

MÅL:	RAMMER:	HVAD GØR VI:
<p>4.</p> <p>Barnet skal lære at udtrykke egne behov, men også tilsidesætte dem når det er nødvendigt.</p>	<p>Barnet skal føle sig set og anerkendt, for at være i stand til at rumme sig selv og andre, samt anerkende andres forskelligheder.</p>	<p>Vi vil støtte barnet så det selv kan lære at mærke efter og sætte ord på følelser. Vi støtter barnet i at have en egen mening, samt være opmærksom på andres behov og meninger. Vi støtter børnene i at lære at tie og lytte til hinanden, trøste hinanden, hjælpe hinanden og aflæse hinandens kropssprog og sætte ord på følelser. Omvendt skal barnet også hjælpes til at kunne modtage trøst og hjælp samt i at fastholde egen mening.</p> <p>Børnene skal lære at tage hinanden med i en leg, men også at det er i orden at sige fra. Vi hjælper med at søge nye muligheder hvis de bliver afvist i en leg.</p>

KROP OG BEVÆGELSE		
<p>MÅL:</p> <p>1.</p> <p>Barnet skal opnå at få en god fornemmelse for sin krop og opleve glæde ved at bruge krop og sanser i alsidige miljøer ude og inde, samt opnå grundlæggende færdigheder inden for fin- og grov motorik.</p>	<p>RAMMER:</p> <p>En god, udviklende legeplads, der rummer mulighed for at udvikle motorik og sanser. Børnene skal have mulighed for at kravle, klatre, balancere, gynges, spille bold (gribe, kaste, sparke). Der skal være "små rum", legehuse og gemmesteder til stille lege, rollelege og mulighed for sansemotoriske aktiviteter).</p> <p>Ture til skov, strand og by. Svømmehal, hal og legeplads.</p> <p>Indendørs skal der være tumlerum, motorikbane og mulighed for små rum og huler.</p> <p>Der er forskelligt materiale og aktiviteter tilgængelige, så man kan tegne, male, forme, klippe, skrælle osv.</p>	<p>HVAD GØR VI:</p> <p>Vi sørger for indkøb af gode cykler og legeredskaber. Vi deltager aktivt og følger op på børnenes initiativer. Vi flytter om på motorikmoduler og legehuse og hjælper med huler osv.</p> <p>På turene vægter vi både det nye og det genkendelige, på forskellige årstider, hvor børnene udfordres motorisk.</p> <p>Vi laver motionsløb og cykeldage og går med børnene i vandet i svømmehallen. I hallen har vi forskellige bevægelseslege og aktiviteter.</p> <p>Vi lærer børnene at bruge forskellige redskaber, som skrællekniv, bestik, sav og grensaks.</p>
<p>2.</p> <p>Barnet skal gradvis blive selvhjulpent</p> <p>a) Af- og påklædning</p>	<p>Børnene øver sig i at knappe knapper, lynlåse, tage vanter på m.m.</p>	<p>Vi giver børnene tid til at klare det de kan selv og hjælpe dem på vej hvis det er nødvendigt. Vi opmuntrer og roser, samt opfordrer til at hjælpe hinanden.</p>

<p>b) Personlig hygiejne</p> <p>3.</p> <p>Styrke barnets fysiske sundhed, med fokus på ernæring samt kendskab til kroppen og dens funktioner.</p> <p>4.</p> <p>Barnet skal lære at koordinere kroppen i en kombination af sprog, bevægelse, balance og rytme.</p>	<p>Vi har små toiletter og håndvaske med sæbedispenser og papirhåndklæder. Der er låger indtil nogle wc` er så børnene kan sidde i fred. Børnene kan selv finde papir til at tørre næsen.</p> <p>Til svømning har vi en "vaske krop-manual" og vi har løbende samarbejde med tandplejen.</p> <p>Børnehaven (kommunen) har en kostpolitik</p> <p>Vi har madordning i Børnehaven 4 dage og madpakke med hjemmefra om fredagen. Vi har samarbejde med tandklinikken.</p> <p>Vi har musik hold i børnehaven, vi har instrumenter, cd-afspillere og rim og remse-bøger</p>	<p>Vi hjælper børnene med at få gode rutiner med at vaske hænder. Fx før og efter måltider/madlavning eller i forbindelse med særlige aktiviteter (fx ler el. udeleg). Vi sørger for at toiletterne er rene, og spritter af dagligt.</p> <p>Toiletræning: tørre selv, skylle ud, vaske hænder.</p> <p>Vores svømmeaktivitet er et godt redskab til at lære noget om hygiejne, bruse sig, vaske med klud, vaske igen efter toiletbesøg osv.</p> <p>Vi introducerer en variation af madvarer til børnene til frokost. Vi taler om hvad der er sundt og mindre sundt, hvad vi har brug for og hvad der er fyld eller guf. Vi opfordrer til at smage nye ting og børnene inspireres af hinanden.</p> <p>Vi har temaer om kroppen og dens funktioner.</p> <p>Vi laver sanglege, stop-dans, musik/rytmik, øver rim og remser og balance-lege ude og inde.</p> <p>Vi støtter børnene i at optræde for andre.</p>
---	---	---

NATUREN OG NATURFÆNOMENER		
MÅL:	RAMMER:	HVAD GØR VI:
<p>1.</p> <p>At barnet skal udvikle respekt og forståelse for natur og miljø</p>	<p>Barnet skal møde voksne som viser glæde, interesse og ansvarlighed for natur og miljø.</p> <p>Vi er opmærksomme på at være nogle gode forbilleder i omgang med vores natur og miljø.</p> <p>Vi skal prioritere ture ud af huset, til vores pragtfulde nærmiljø. Værdsætte naturen som legeplads, med rødder, træer, sø og forskelligt terræn.</p>	<p>Vi giver børnene en forståelse for hvorfor vi skal passe på naturen, holde den ren og værne om det der er levende. Vi opfordrer til at være god ved de små dyr, ikke knække grene på træerne, fortæller at de er levende og drikker vand fx</p> <p>Vi skal være gode rollemodeller og lære børnene gode vaner/normer for hvordan vi respekterer og føler ansvar for det miljø vi lever i. fx Vi samler affald op, rydder op efter os og opfordrer børnene til det samme, vi tramper ikke i myretuen osv.</p>
<p>2.</p> <p>At barnet oplever glæde ved naturen og udeliv i alt slags vejr. Sanser og oplever naturen på de forskellige årstider</p>	<p>Vi skal have en viden om dyr og planters liv og færden som vi kan formidle videre på det niveau børnene kan begribe det.</p>	<p>Vi engagerer os, viser interesse for naturens underfundigheder, finder spor og tegn på de forskellige årstider.</p>
<p>3.</p> <p>Barnet skal tilegne sig viden om/erfare i naturen, naturfænomener, mængder, form, fylde, farver og vægt.</p>	<p>Børnene skal stifte bekendtskab med årstider, vejrlig, vand, jord, ild og luft. Barnet skal støttes i at få erfaringer med årsag – virkning og sammenhænge.</p> <p>Vi skaber miljøer hvor naturens dyr, planter og materialer håndteres og giver børnene kropslige erfaringer.</p>	<p>Vi lukker for vandet når vi har brugt det vi skulle, slukker lyset efter os m.m.</p> <p>Vi sanser, erfarer og leger sammen med børnene, med vand, sand, mudder og andet materiale fra naturen i forskellige farver og konsistens, - og på forskellige årstider: den varme sten i solen, frost på sø og græsstrå, ser på dyrespor i sneen og taler om hvad de forskellige dyr spiser.</p>

--	--	--